

glavnim pitanjem: kakav je položaj kršćanstva i njegovog preteče među religijskim oblicima u rodu ljudskom. Ovaj drugi tip već je u prošlom stoljeću inaugurirao Abbé de Broglie, a čini se, da ga imađe u vidu i Wach (isp. str. 67.—78.). Značajno je svakako, da se gotovo sve publikacije instituta za »poredbenu religij. povijest« na sveučilištu u Leipzigu kreću u naznačenom smjeru drugoga tipa: »Ghazalis Selbstbiographie. Ein Vergleich mit Augustinus Konfessionen« (Nr. 3.). — »Pneuma Hagion...« (Nr. 4.). — »Das Scherlein der Witwe...« (Nr. 5.). — Joachim Wach »Der Erlösungsgedanke und seine Deutung« (Nr. 8.) i dr. A taj isti smjer drugoga tipa u prvom redu zaokuplja monumentalno djelo, što ga je nedavno izdao P. H. Pinard de la Boullaye, J. S.: *L'étude comparée des Religions, essai eritique. Vol. II, ses méthodes* (Paris, G. Beauchesne, 1925.). Kriteriji, što ih Pinard izvanrednom oštroumnosću i kritikom određuje za metodu »komparativnu« uoče (str. 55. do 78.), zatim za historijsku (str. 113. do 136.) i psihološku (str. 325.—357.), izravno se odnose na glavno pitanje religijske znanosti drugoga tipa, a kriteriji za metodu filološku (str. 154. do 177.) i etnoošku t. j. kulturnohistorijsku (str. 205.—216. i 230.—281.) barem neizravno. Značajno je u tom pogledu i zadnje poglavlje: »Sur la distinction entre l'histoire empirique et l'histoire philosophique« (str. 425. do 343.).

Dr. A. Gahs.

Die Kultur der Babylonier und Assyrer. Von S. Landersdorfer O. S. B. Abt. v. Scheyern. 2., neubearbeitete Auflage. Mit 32 Tafelbildern und 1 Karte. Sammlung Kösel. Verlag J. Kösel und Fr. Pustet, München. Str. VII. + 242.

Ovu knjižicu maloga formata najtoplije preporučam svima. Držim naime s autorom (str. 1.—4.), da drevna kultura Mezopotamije zanima svakoga, a napose svećenika. Ta je naime kultura veoma proširila historijski horizont, a opet je usko vezana sa tradicijama Sv. Pisma: na njezinom teritoriju počinje Božja objava, iz njezine sredine doziva Bog Abrahama, među tvrdim zidinama njezinih velikih gradova syršava državna samostalnost sinova Izraelovih — tri glavna događaja, oko kojih se kreće cijela povijest Staroga Zavjeta. Autor je prikazao kulturu Babilonije i Asirije iscrpljivo i pregledno, sa mnogim zanimljivim detaljima, a sve prema najnovijim iskopinama i pročitanim tekstovima (v. Literaturu, str. 235.—236.). Opisavši samu zemlju (str. 5.—10.) i prikazavši slijed iskapanja njezinih starih gradova i odgonetanja klinovog pisma (str. 11.—25.), autor crta politički razvoj Babilonije i Asirije (str. 26.—59.) i njihovu kulturu uopće (str. 60.—65.), a zatim napose ratarstvo i stočarstvo (str. 66.—71.), trgovinu i promet (str. 72.—83.), državnu formu i upravu (str. 84.—92.), pravo (str. 93.—104.), vojsku (str. 105.—117.), socijalni život (str. 118.—134.), religiju (str. 135.—161.), umjetnost i izobrazbu (str. 162.—182.), pismo, jezik i literaturu (str. 183.—212.), umjetnost i umjetni obrt (str. 213.—232.). U zaključku (str. 233.—234.) autor spominje nakanu Engleza, da obnovom starih kanala povrate Mezopotamiji ono bogatstvo, što ga je imala prije tisuće godina, a kakvo je isto tako stari Egipat sačuvao do danas. Stvarno kazalo (str. 237.—242.) olakšava upotrebu knjižice, a krasne slike i karta na koncu oživljuju cijeli prikaz.

Dr. A. Gahs.